Nachricht

von dem Zustande

des

Königlichen Gymnasiums zu Lissa

während des Schuljahrs von Ostern 1845 bis Ostern 1846

vom

Director.

Wiadomość

o stanie

Królewskiego Gimnazyum w Lesznie

w ciągu roku szkólnego od Wielkiéjnocy r. 1845 do Wielkiéjnocy r. 1846

napisana przez

Dyrektora.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

A. Lehrverfassung.

Prima.

Cursus zweijährig. Ordinarius: Der Director.

Latein. Lectüre: Horat. Satir. lib. I. 1. 3. 4. Carm. lib. III. IV. lateinisch interpretirt 2 St. Ziegler. — Cicero de Orat. lib. I. latein. interpret., 2 St. Cassius. — Tacit. Annal. I. 31—71. II. 5—26, 39, 40. XV. 60—64. deutsch und polnisch übersetzt, meist latein. interpr., 1 St. Matern.

Stil-Uebungen; im Sommer: Extemporalien, grössere freie Arbeiten, phraseol. Uebungen, Retroversionen, 2 St. Ziegler. — Kleinere freie Arbeiten, Extemporal., phraseol. Uebungen, 1 St. Matern. Im Winter: Abtheil. I. Freie Arbeiten, Extempor., Exercitien, 2 St. Ziegler. Abtheil. II. Dasselbe, 2 St. Matern. Beide Abtheilungen zusammen: Extemporalien, 1 St. Ziegler.

Griechisch. Ilias lib. IX—XIII. Sophocl. Oed. tyr. 3 St. Ziegler. — Plato: Phaedon. bis cap. 45. 2 St. Cassius. — Griech. Exercitien und Syntax nach Buttmann mit Extemporalien, 2 St. Cassius.

Deutsch. Freie Vorträge; fünfwöchentliche Aufsätze und Kollektaneen. Literaturgeschichte der drei ersten Perioden und eine allgemeine Uebersicht über die letzte Periode. 2 St. Olawsky.

Polnisch. a, für polnische Schüler: Literaturgeschichte von den ältesten Zeiten an bis gegen das Ende des 18ten Jahrhunderts. Fünfwöchentliche Aufsätze. Rechenschaft über Privatlektüre. Uebungen in freien mündlichen Vorträgen. 2 St. Szymański.

b, für deutsche Schüler. Lectüre: Wypisy 240—259, 298—310 und eine Auswahl von Gedichten; Exercitien, Extemporalien und mündliche Uebungen im Erzählen. Memoriren und grammatische Repetitionen. 2 St. Matern.

Französisch. Lectüre von Ideler und Nolte's Handbuch. Wöchentliche Uebungen im freien Erzählen. Correctur der schriftlichen Exercitien und Extemporalien. 2 St. Witt.

Hebräisch. Die Syntax nach Gesenii Grammatik, und Uebersetzung der zwanzig ersten Kapitel des Exodus und der Psalmen XI—XIX. 2 St. Schiedewitz.

Religion. a, evang. Geschichte der christlichen Religion und Kirche 1 Stunde, und Uebersetzung des ersten Briefes an die Corinther 1 St. Schiedewitz.

b, kathol. Bis Michaelis 2 St. Tyc. Von Michaelis ab bis Ostern: In einer Stunde wurde im Urtexte die Apostelgeschichte gelesen und in der andern das Wichtigste aus der Kirchengeschichte bis zu Bonifacius VIII. Frasunkiewicz.

Mathematik. Geometrie: Nach kurzer Wiederholung der Pensen von IVta bis IIda, das VIIte und VIIIte Buch Legendre's Geometrie. Schriftliche Auflösungen dahin einschlagender Aufgaben. 2 St.

Algebra: Fortsetzung der Auflösungen der bestimmten quadratischen Gleichungen mit einer und mehreren Unbekannten. Das Polynom und Binom für jeden Exponenten; die Reihen für den Sinus und Cosinus, und für die Logarithmen. 2 St. v. Putiatycki.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

A. Rozkład nauk.

Pryma.

Kurs dwuletni. Ordynaryusz: Dyrektor.

Język łaciński. Czytano: Horat. Satir. lib. I. 1. 3. 4. Carm. lib. III.—IV., wykład łaciński, 2 godz. Ziegler. — Cicero de Orat. lib. I., wykład łaciński, 2 godz. Cassius. — Tacit. Annal. lib. I. 31—71, II. 5—26, 39, 40, XV. 60—64, tłumaczono po polsku i niemiecku, wykład po większéj części łaciński, 1 godz. Matern.

Ćwiczenia w stylu; latem: Extemporalia, większe wolne wypracowania, ćwiczenia frazeologiczne, retrowersye, 2 godz. Ziegler. — Mniejsze wolne wypracowania, extemp., ćwiczenia frazeol., 1 godz. Matern. Zimą: Iszy oddział. Wolne wypracowania, extemp., exercitia, 2 godz. Ziegler. IIgi oddział. To samo, 2 godz. Matern. Oba oddziały razem: Extemporalia 1 godz. Ziegler.

Język grecki. Ilias lib. IX—XIII. Sophocl. Oed. tyr., 3 godz. Ziegler. — Plato: Phaedon, aż do rozdz. 45. 2 godz. Cassius. — Greckie exercitia i składnia podług Buttmanna z extemporaliami. 2 godz. Cassius.

Język niemiecki. Ustne rozprawy; wypracowania co 5 tygodni i kollektanea. Historya literatury trzech pierwszych okresów i ogólny przegląd najnowszego okresu. 2 godz. Olawsky.

Język polski. a, dla polskich uczniów: Historya literatury od najdawniejszych czasów aż do końca w. 18go. Wypracowania co 5 tygodni. Sprawozdanie z czytania domowego. Ćwiczenie w ustnych rozprawach. 2 godz. Szymański.

b, dla niemieckich uczniów: Czytano z Wypisów od str. 240—259, 298—310 i niektóre poezye. Exercitia, extemporalia i ćwiczenia w ustném opowiadaniu. Uczono się na pamięć i powtarzano grammatykę. 2 godz. Matern.

Język francuski. Czytano z Idelera i Noltego. Tygodniowe ćwiczenia w ustném opowiadaniu. Exercitia i extemporalia. 2 godz. Witt.

Język hebrajski. Składnia podług grammatyki Geseniusza. Tłumaczono pierwsze 20 rozdz. z exodos i psalmy XI—XIX. 2 godz. Schiedewitz.

Religia. a, ewangielicka. Historya chrześciańskiéj religii i kościoła 1. godz. Tłumaczono 1. list do Koryntczyków. 1 godz. Schiedewitz.

b, katolicka. Do S. Michała 2 godz. X. Tyc. — Od S. Michała do Wielkanocy: W jednéj godzinie tłumaczono z tekstu pierwotnego historyą apostolską; w drugiéj: najważniejsze rzeczy z historyi kościelnéj aż do Bonifacego VIII. X. Frasunkiewicz.

Matematyka. Geometrya: Po krótkiém powtórzeniu zadań od IVty aż do IIdy, VII i VIII księga geometryi Legendra. Piśmienne rozwiązywanie zadań, mających z tém związek. 2 godz.

Algebra: Dalszy ciąg rozwiązywań oznaczonych kwadratowych równań z jedną lub kilką nieznajomémi. Polinom i binom na każdy wykładnik. Szeregi wstawy i dostawy i logarytmów. 2 godz. Putiatycki.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Physik. Vom Gleichgewicht, von der Bewegung, vom Stosse; die Optik, die Katoptrik und die Dioptrik. 2 St. wöchentlich v. Putiatycki.

Geschichte und Geographie. Die mittlere und neuere Geschichte von der Völkerwanderung bis zum dreissigjährigen Kriege 1618. 2 St. Tschepke.

Philosophische Propädeutik. Uebersetzung der Bruchstücke in Trendelenburg's Elementa Logices Aristotel. bis §. 30., 1 St. Olawsky.

Secunda.

Cursus zweijährig. Ordinarius: Professor Olawsky.

Latein. Terent. Adelphi und metrische Uebungen, 2 St. Ziegler. — Livius lib. XXII. 3 St. Grammatik, Exercitien, Extemporalien und Memorir-Uebungen. 3 St. Olawsky. — Cic. in Catil. I. und pro Archia poeta, deutsch und polnisch übersetzt, 1 St. Szymański.

Griechisch. Hom. Ilias lib. VIII. und lib. I., mit genauer Berücksichtigung der Formen und der homerischen Syntax, und Memoriren der ersten 100 Verse, 2 St. Ziegler. — Plutarch. Timoleon. 3 St. Cassius. — Syntax mit schriftlichen Uebungen über die Moduslehre, 1 St. Cassius.

Deutsch. Freie Vorträge und Deklamations-Uebungen; fünfwöchentliche Aufsätze und Kollektaneen; Grammatik vom einfachen Satze nach Kehrein's Auszuge aus Grimm. 2 St. Olawsky.

Polnisch. a, für polnische Schüler: fünfwöchentliche Aufsätze und Kollectaneen; Uebungen im freien Vortrage und Deklamiren. — Im Sommer: Lektüre des Gedichts „Pieśń o ziemi naszéj." — Im Winter: Die Lehre von der Poesie; speziell wurde die epische Gattung durchgenommen, nach Cegielski's Handbuche. 2 St. Szymański.

b, für deutsche Schüler: Lektüre: Wypisy p. 48—67 und eine Auswahl von Gedichten; Exercitien, Extemporalien; mündliche Uebungen; Syntax und Repetition der Etymologie. Memoriren. 2 St. Matern.

Französisch. Lektüre des Charles XII. — Mündliche und schriftliche Exercitien mit grammatischen Erläuterungen nach eigenen Heften. 2 St. Witt.

Hebräisch. Die Etymologie nach Gesenius, und Uebersetzung mehrerer Abschnitte aus der Genesis. 2 St. Schiedewitz.

Religion. Mit Prima combinirt.

Mathematik. Geometrie: Wiederholung der Pensen der vorhergehenden Klassen, und die Stereometrie, 2 St. wöchentl. nach Legendre's Geometrie. Schriftliche Auflösungen.

Algebra: Rechnung mit Ausdrücken unter den Wurzelzeichen, Uebungen im Auflösen der Gleichungen, der bestimmten Gleichungen des ersten und zweiten Grades mit einer und mehreren Unbekannten. Die arithmetische und geometrische Reihe, 2 St. wöch. v. Putiatycki.

Physik. Von der Wärme und von der Luft, 1 St. wöch. v. Putiatycki.

Geschichte und Geographie. Die alte Geschichte bis zu den Punischen Kriegen, 3 St. Tschepke.

Tertia.

Cursus einjährig. Ordinarius: Oberlehrer Tschepke.

Latein. Grammatik nach Putsche: die Syntax von den Temporibus und Modis. Exercitien nach Hottenrott, 3 St. Caesar de bello civ. lib. II. und III., 3 St. Tschepke. —

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Fizyka. O równowadze, o ruchu i uderzeniu; optyka, katoptryka i dioptryka. 2 godz. Putiatycki.

Historya i Geografia. Historya średnich i nowszych czasów od gminoruchów aż do 30letniéj wojny 1618. 2 godz. Tschepke.

Filozoficzna propedeutyka. Tłumaczono ułamki z Trendelenburga Elementa logices Aristotel. aż do §. 30. 1 godz. Olawsky.

Sekunda.

Kurs dwuletni. Ordynaryusz: Prof. Olawsky.

Język łaciński. Terent. Adelphi i ćwiczenia metryczne, 2 godz. Ziegler. Liv. lib. XXII. 3 godz. Grammatyka, exercitia, extemporalia i ćwiczenia pamięciowe, 3 godz. Olawsky. Cic. in Catil. I. i pro Archia poeta, tłumaczono po polsku i niemiecku. 1 godz. Szymański.

Język grecki. Hom. Ilias lib. VIII. i lib. I., przyczém dokładnie rozbierano formy i składnią homeryczną; 100 wierszy nauczono się na pamięć, 2 godz. Ziegler. — Plutarch Timoleon, 3 godz. Cassius. Składnia z piśmiennémi ćwiczeniami z nauki o trybach, 1 godz. Cassius.

Język niemiecki. Ćwiczenia w ustnych rozprawach i deklamowaniu: pięciotygodniowe wypracowania i kollektanea. Grammatyka: o pojedyńczém zdaniu podług Kehreina wyciągu z Grimma. 2 godz. Olawsky.

Język polski. a, dla polskich uczniów: Pięciotygodniowe wypracowania i kollektanea. Ćwiczenia w ustnych rozprawach i deklamowaniu. Latem czytano: „Pieśń o ziemi naszéj.“ Zimą: Wykład nauki o poezyi; szczegółowo rozebrano gatunek epiczny podług książki Cegielskiego. 2 godz. Szymański.

b, dla niemieckich uczniów: Czytano Wypisy str. 48—67 i niektóre poezye. Exercitia i extemporalia; ćwiczenia ustne. Składnia i powtórzenie etymologii. Ćwiczenia pamięciowe. 2 godz. Matern.

Język francuski. Czytano Charles XII. — Ustne i piśmienne ćwiczenia z grammatycznémi objaśnieniami podług własnego wypracowania. 2 godz. Witt.

Język hebrajski. Etymologia podług Geseniusza i tłumaczenie kilku rozdziałów z Genesis. 2 godz. Schiedewitz.

Religia razem z Prymą.

Matematyka. Geometrya: Powtórzanie zadań dla klass niższych i stereometrya, podług geometryi Legendra. Piśmienne rozwiązywania. 2 godz.

Algebra: Rachowanie z wyrazami pod znakami pierwiastkowémi. Ćwiczenia w rozwiązywaniu pewnych równań 1go i 2go stopnia z jedną lub kilką nieznajomémi. Arytmetyczne i geometryczne szeregi. 2 godz. Putiatycki.

Fizyka. O cieple i powietrzu. 1 godz. Putiatycki.

Historya i Geografia. Historya starożytna aż do wojen punickich. 3 godz. Tschepke.

Tercya.

Kurs roczny. Ordynaryusz: Nauczyciel wyższy Tschepke.

Język łaciński. Grammatyka podług Putschego: Składnia czasów i trybów. Exercitia podług Hottenrotta. 3 godz. Caesar de bello civ. lib. II. i III. 3 godz. Tschepke. —

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Im Wintersemester: Extemporalien, verbunden mit phraseologischen Uebungen und syntaktischen Erläuterungen. 2 St. Matern. — Ovid. II. 171—332, VII. 1—293. Prosodie und metrische Uebungen. 2 St. wöchentl. Matern.

Griechisch. Odyssea lib. IX., Lehre von den epischen Formen. 2 St. im Sommer Matern; im Winter Cassius. — Xenoph. Anab. lib. I. 2 St. Cassius. — Grammatik und Exercitien. 2 St. Cassius.

Deutsch. Lektüre, Erklärung und Memoriren der vorzüglichsten Balladen von Schiller, Uhland, Göthe etc. Correctur der monatlichen schriftlichen Aufsätze, (theils freie, theils Uebersetzungen.) 2 St. Tschepke.

Polnisch. a, für polnische Schüler: Vierwöchentliche schriftliche Arbeiten; Uebungen im Erzählen und Memoriren auserlesener Gedichte. Im Sommer: Lektüre und Erläuterung auserlesener Stellen aus Krasicki's Werken. Im Winter: aus der Grammatik die Etymologie. 3 St. Szymański.

b, für deutsche Schüler: Im Sommersemester: Lektüre aus Wypisy; Grammatik bis zu den Verbalformen; schriftliche und mündliche Exercitien. 3 St. comb. mit Quarta. Marmé. — Im Wintersemester: Lektüre: Wypisy p. 20—27, Exercitien, Extemporalien; die Bildung der Verbalformen. 2 St. Matern.

Französisch. Unregelmässige Form der Conjugation und elementare Syntax, verbunden mit zweiwöchentlichen Exercitien. Uebersetzung aus Ahn's Lesebuch Th. II. 2 St. Witt.

Religion. a, evang. Bibelkunde. Ueberblick der Kirchengeschichte. 2 St. Pflug.

b, kathol. Bis Michaelis Tyc; von da ab: Von der Offenbarung, den heiligen Büchern, der Erblehre der Kirche, den Eigenschaften Gottes, der Schöpfung der Welt bis excl. der Erlösung. 2 St. Frasunkiewicz.

Mathematik. Geometrie: Das IIIte und IVte Buch Legendre's Geometrie oder vom Maasse und von den Verhältnissen der ähnlichen Figuren; von den regelmässigen Vielecken, welche im Kreise eingeschrieben oder um denselben beschrieben sind und vom Maasse des Kreises. 2 St. wöchentlich.

Algebra: Die vier Rechnungsarten in allgemeinen Zeichen, die Proportionen, das Potenziren durch Multiplikation, das Ausziehen der Quadratwurzeln und bestimmte Gleichungen des 1. Grades mit einer und mehreren Unbekannten. 1 St. wöchentl. v. Putiatycki.

Geschichte. Die mittlere Geschichte. 2 St. Tschepke.

Geographie. Repetition der Geographie von Europa nach Selten. 1 St. Tschepke.

Quarta.

Cursus einjährig. Ordinarius: Dr. Szymański.

Latein. Nepos: Hamilcar, Hannibal, Miltiades und Themistocles. 3 St. Olawsky. — Im Sommersemester: Syntax nach Putsche. Exercitien (meist aus Spiess's Uebungsstücken) und Extemporalien. 3 St. wöchentl. — Im Wintersemester eben so und Repetition des Hauptsächlichsten aus der Etymologie. 5 St. Matern. — Im Sommer: allgemeiner Ueberblick der Prosodie und Wiederholung der ganzen Etymologie nach Putsche. 2 St. Szymański.

Griechisch. Die ganze Etymologie bis zu den unregelmässigen Verben excl. 3 St. Uebersetzen aus Jacob's Elementarbuch. 2 St. Szymański.

Deutsch. Grammatik von Heyse und Grammatyka niemiecka; dreiwöchentliche Correktur schriftlicher Aufsätze. Memoriren und Deklamiren leichter Gedichte. 2 St. Witt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Zimą: Extemporalia, oraz ćwiczenia frazeologiczne z uwagami grammatycznémi. 2 godz. Matern. Ovid. II. 171—332. VII. 1—293. Prozodya i ćwiczenia metryczne, 2 godz. Matern.

Język grecki. Odyssea lib. IX., nauka o epicznych formach, 2 godz.; latem: Matern, zimą: Cassius. — Xenoph. Anab. lib. I. 2 godz. Cassius. — Grammatyka i exercitia. 2 godz. Cassius.

Język niemiecki. Czytano, objaśniano i uczono się na pamięć najlepszych ballad z Schillera, Uhlanda, Göthego etc. — Miesięczne wypracowania. 2 godz. Tschepke.

Język polski. a, dla polskich uczniów: Czterotygodniowe wypracowania. Ćwiczenia w opowiadaniu. Uczono się na pamięć doborowych poezyj. Latem: Czytano i objaśniano doborowe miejsca z dzieł Krasickiego. Zimą: z grammatyki etymologia. 3 godz. Szymański.

b, dla niemieckich uczniów: Latem: Czytano Wypisy. Grammatykę aż do reguł o słowie. Piśmienne i ustne ćwiczenia razem z kwartą, 3 godz. Marmé. — Zimą: Czytano Wypisy str. 20—27. Exercitia, extemporalia. Ćwiczenia w konjugacyi. 2 godz. Matern.

Język francuski. Nieregularne słowa i elementarna składnia, oraz dwutygodniowe exercitia. Tłumaczono z Wypisów Ahna IIgiéj części. 2 godz. Witt.

Religia. a, ewangielicka. Obeznanie z biblią. Przegląd historyi kościelnéj. 2 godz. Pflug.

b, katolicka. Do Ś. Michała X. Tyc. Odtąd: o objawieniu, piśmie świętém, tradycyi kościoła, przymiotach Boga, stworzeniu świata, aż do odkupienia wyłącznie. 2 godz. X. Frasunkiewicz.

Matematyka. Geometrya: III. i IV. księga geometryi Legendra, czyli o miarze i proporcyach podobnych figur; o regularnych wielobokach, wykréślonych albo w kole, albo naokół koła, i o miarze koła. 2 godz.

Algebra: Cztery działania z ogólnémi znakami, proporcye, potęgowanie przez mnożenie, wyciąganie pierwiastku kwadratowego i pewne równania 1go stopnia z jedną lub kilką nieznajomémi. 1 godz. Putiatycki.

Historya. Historya średnia, 2 godz. Tschepke.

Geografia. Powtórzenie geografii Europy podług Seltena, 1 godz. Tschepke.

Kwarta.

Kurs roczny. Ordynaryusz: Dr. Szymański.

Język łaciński. Corn. Nepos: Hamilcar, Hannibal, Miltiades i Themistocles, 3 godz. Olawsky. Latem: Składnia podług Putschego, exercitia, po większéj części ze zbioru Spiessa; extemporalia; 3 godz. Matern. Zimą: To samo i powtórzenie najważniejszych rzeczy z etymologii, 5 godz. Matern. Latem: Krótki rys prozodyi i powtórzenie całéj etymologii podług Putschego, 2 godz. Szymański.

Język grecki. Cała etymologia aż do słów nieregularnych wyłącznie, 3 godz. Tłumaczono z Jakobsa książki elementarnéj, 2 godz. Szymański.

Język niemiecki. Grammatyka podług Heysego i grammatyki niemieckiéj. trzytygodniowe piśmienne wypracowania. Uczono się na pamięć łatwiejszych poezyj. 2 godz. Witt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Polnisch. a, für polnische Schüler: Die Schüler aus dieser Klasse wurden mit den Tertianern zusammen unterrichtet; doch bekamen sie andere schriftliche Aufgaben und andere Gedichte zum Memoriren. 3 St. Szymański.

b, für deutsche Schüler: Grammatik nach Popliński. Uebersetzen in's Polnische mündlich und schriftlich; in's Deutsche aus Wypisy. 3 St. Marmé.

Französisch. Einübung der Elementargrammatik. Uebung im Lesen und Uebersetzen nach Ahn's Lesebuch I. Cursus. 2 St. Witt.

Religion. Mit Tertia combinirt.

Mathematik. Geometrie: Das Ite und IIte Buch von Legendre's Geometrie, das ist: die ersten Anfangsgründe, von der Lage der Linien gegen einander, von der Congruenz der Dreiecke, vom Kreise, von den Linien und Winkeln in demselben. 2 St. wöch.

Arithmetik. Dezimalbrüche, Verhältnisse und Anwendung derselben. 1 St. wöch. v. Putiatycki.

Naturgeschichte. Zoologie: Allgemeine Einleitung und Beschreibung der Rückgratthiere nach eigenen Heften. 2 St. Fleischer.

Geschichte. Alte Geschichte (nach Dielitz) bis auf die Gracchen. 2 St. Tschepke.

Geographie. Das südliche und mittlere Europa nach Selten. 1 St. Witt.

Quinta.

Cursus einjährig. Ordinarius: Gymnasiallehrer Fleischer.

Latein. Wiederholung der Formenlehre mit besonderer Berücksichtigung des Anomalen und die Hauptregeln der Syntax. Uebersetzung aus Schönborn's Lesebuch. 7 Stund. Marmé. — Mündliche und schriftliche Uebungen zur Befestigung in der Grammatik. 1 St. Witt.

Deutsch. Wiederholung der Formenlehre und Hauptregeln der Syntax. 1 St. — Orthographie, Memorir- und Leseübungen mit Sexta combinirt. 2 St. Marmé.

Polnisch. a, für polnische Schüler: Die Lehre vom Gebrauch und von der Bedeutung der Redetheile, an Beispielen erklärt; daran wurden einige Hauptregeln aus der Etymologie geknüpft, dann Sätze gebildet und zuletzt leichte Geschichten schriftlich und mündlich erzählt. Lese- und Memorirübungen. 3 St. Szymański.

b, für deutsche Schüler: Etymologie nach Popliński's Grammatik. Memoriren leichter Fabeln. Lese- und Uebersetzungsübungen aus Popliński's Elementarbuch, mit Sexta combinirt. 3 St. Marmé.

Religion. a, evang. Glaube, Liebe, Hoffnung der Christen. Bibelsprüche und Liederverse wurden erklärt und memorirt. 2 St. Pflug.

b, kathol. Bis Michaelis Tyc; von da ab: Von der Offenbarung der heiligen Schrift, Erblehre, den Eigenschaften Gottes, der Schöpfung der Welt, Erlösung, Gnade und den drei ersten heiligen Sakramenten, nach Ontrup. 1 St. Frasunkiewicz.

Biblische Geschichte. a, evang. Geschichte des alten Testaments von den Königen bis zu Ende. 1 St. Pflug.

b, kathol. Bis Michaelis Tyc; von da ab: Von der Geburt Christi bis zu seinem feierlichen Einzuge in Jerusalem. 1 St. Frasunkiewicz.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Język polski. a, dla polskich uczniów: Uczniowie z téj klassy byli połączeni z Tercyanerami; jednakże wyznaczano im osobne piśmienne zadania i osobne poezye do uczenia się na pamięć. 3 godz. Szymański.

b, dla niemieckich uczniów: Grammatyka podług Poplińskiego. Tłumaczono na język polski ustnie i piśmiennie, na niemiecki z Wypisów. 3 godz. Marmé.

Język francuski. Ćwiczono w grammatyce elementarnéj; daléj w czytaniu i tłumaczeniu z Ahna Wypisów I. części. 2 godz. Witt.

Religia. Razem z Tercyą.

Matematyka. Geometrya: I. i II. księga z Legendra, czyli pierwsze początki o położeniu linij do siebie, o przystawaniu trójkątów, o kole, o liniach i kątach w témże samém; 2 godz.

Arytmetyka: Ułamki dziesiętne, proporcye i zastósowanie tychże; 1 godz. Putiatycki.

Historya naturalna. Zoologia: Ogólny wstęp i opisanie zwierząt z kością pacierzową podług własnego wypracowania; 2 godz. Fleischer.

Historya. Historya starożytna aż do Gracchów, podług Dielitza; 2 godz. Tschepke.

Geografia. Średnia i południowa Europa, podług Seltena. 1 godz. Witt.

Kwinta.

Kurs roczny. Ordynaryusz: Nauczyciel gimnazyalny Fleischer.

Język łaciński. Powtórzenie etymologii, przyczém szczególniéj uwagę zwracano na nieregularności i główne reguły składni. Tłumaczono z Wypisów Schönborna. 7 godz. Marmé. — Ustne i piśmienne ćwiczenia, aby nabyć pewności w grammatyce. 1 godz. Witt.

Język niemiecki. Powtórzenie etymologii i główne reguły składni. 1 godz. Ćwiczenia w ortografii, uczeniu się na pamięć i czytaniu razem z Sekstą. 2 godz. Marmé.

Język polski. a, dla polskich uczniów: Nauka o używaniu i znaczeniu części mowy, objaśniana na przykładach; przytém rozbierano najważniejsze reguły z etymologii, robiono zdania, a w końcu ćwiczono się w opowiadaniu historyjek ustnie i piśmiennie. Ćwiczenia w uczeniu się na pamięć i czytaniu. 3 godz. Szymański.

b, dla niemieckich uczniów: Etymologia podług Poplińskiego grammatyki. Uczono się na pamięć łatwych bajek. Ćwiczenia w czytaniu i tłumaczeniu z Poplińskiego książki elementarnéj razem z Sekstą. 3 godz. Marmé.

Religia. a, ewangielicka. Wiara, nadzieja i miłość chrześcian. Zdania biblijne i wiersze z pieśni objaśniano, a potém uczono się ich na pamięć. 2 godz. Pflug.

b, katolicka. Do Ś. Michała X. Tyc; odtąd: o objawieniu, piśmie świętém, tradycyi, o przymiotach Boga, stworzeniu świata, odkupieniu, łasce i trzech pierwszych śś. sakramentach, podług Ontrupa. 1 godz. X. Frasunkiewicz.

Historya biblijna. a, ewangielicka. Historya starego testamentu od królów aż do końca. 1 godz. Pflug.

b, katolicka. Do Ś. Michała Tyc; odtąd: historya od narodzenia Chrystusa, aż do jego uroczystego wjazdu do Jerozolimy. 1 godz. X. Frasunkiewicz.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Geographie. Uebersicht aller Erdtheile und Länder in und ausser Europa. Vaterländische Geographie nach Selten. 2 St. Witt.

Arithmetik. Einleitung in das Bruchrechnen, und die 4 Grundrechnungen in Brüchen. 3 St. Fleischer.

Naturgeschichte. Das Pflanzenreich nach Stein. 2 St. Fleischer.

Kalligraphie. Uebungen nach Vorlegeblättern. 2 St. Fleischer.

Sexta.

Cursus einjährig. Ordinarius: Gymnasiallehrer Marmé.

Latein. Einübung der Formenlehre. Uebersetzung aus Schönborn's Elementarbuche. 7 St. Marmé. — Mündliche Uebungen in der Bildung von Paradigmen und von kleinen Sätzen. 1 St. Witt.

Deutsch. Einübung der Deklinationen und Conjugationen 1 St. Memoriren kleiner Gedichte, Orthographie und Leseübungen, mit Quinta combinirt. 2 St. Marmé.

Polnisch. Mit Quinta combinirt.

Religion. Desgleichen.

Biblische Geschichte. Desgleichen.

Geographie. Allgemeine physisch-topische Uebersicht der Erdoberfläche nach Fleischer's Leitfaden. 3 St. Witt.

Arithmetik. Die Numeration und die 4 Grundrechnungen in unbenannten und benannten Zahlen. 3 St. Fleischer.

Naturgeschichte. Allgemeine vorbereitende Einleitung und Beschreibung der Hausthiere. 2 St. Fleischer.

Kalligraphie. Uebungen nach Vorlegeblättern. 3 St. Fleischer.

Kunstfertigkeiten.

Zeichnen. Durch 4 Stufen zu 2 Stunden wöchentlich wurde dieser Unterricht ertheilt, von den Peter Schmidschen Elementaraufgaben an bis zum Zeichnen nach Naturgegenständen, mit Regeln der Perspektive und vollständiger Ausführung in Schatten und Licht. Auch wurden die Schüler abwechselnd mit Copiren gut ausgeführter Zeichnungen beschäftigt. Arndt.

Gesang. In 3 Abtheilungen. 1te Abthl.: Klasse der Anfänger, 2 St. 2te Abthl.: die geübteren Altisten und Sopranisten, 1 St. 3te Abthl.: der grosse Chor, 1 St. Fleischer. Derselbe und der Männerchor, 1 St. Ziegler.

Turnen. Im Sommer wöchentlich zweimal auf dem Turnplatze; vom Januar 1846 ab desgleichen zweimal in der nunmehr eingerichteten Turnstube des Gymnasiums. Olawsky.

B. Verordnungen der vorgesetzten Behörden.

Unter dem 26. März 1845 ertheilte das Königliche Provinzial-Schulkollegium dem vom Lehrer-Kollegium unter dem gegenwärtigen Directorat ausgearbeiteten neuen Lehrplan die Genehmigung zur Einführung, und würdigte geneigtest dem Lehrer-Kollegium „Seine volle Anerkennung des darauf verwendeten Fleisses und des das Ganze durchdringenden Geistes auszusprechen.“

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Geografia. Przegląd wszystkich części ziemi i krajów w Europie i po za nią. Ojczysta geografia podług Seltena. 2 godz. Witt.

Arytmetyka. Wstęp do ułamków i 4 działania z ułamkami. 3 godz. Fleischer.

Historya naturalna. Królestwo roślin podług Steina. 2 godz. Fleischer.

Kalligrafia. Ćwiczenia podług wzorów. 2 godz. Fleischer.

Seksta.

Kurs roczny. Ordynaryusz: Nauczyciel gimnazyalny Marmé.

Język łaciński. Etymologia. Tłumaczono z Schönborna książki elementarnéj. 7 godz. Marmé. Ustne ćwiczenia w deklinacyi i konjugacyi i w małych zdaniach. 1 godz. Witt.

Język niemiecki. Deklinacye i konjugacye. 1 godz. Uczono się na pamięć poezyjek. Ortografia i ćwiczenia w czytaniu, razem z Kwintą. 3 godz. Marmé.

Język polski. Razem z Kwintą.

Religia. Razem z Kwintą.

Historya biblijna. Razem z Kwintą.

Geografia. Ogólny fizyczno-topiczny przegląd powierzchni ziemi podług Fleischera książeczki. 3 godz. Witt.

Arytmetyka. Liczenie i 4 działania z nieoznaczonémi i oznaczonémi liczbami. 3 godz. Fleischer.

Historya naturalna. Ogólny przygotowawczy wstęp i opis zwierząt domowych. 2 godz. Fleischer.

Kalligrafia. Ćwiczenia podług wzorów. 3 godz. Fleischer.

Biegłości w sztukach.

Rysunki. W 4ch oddziałach po 2 godziny tygodniowo od zadań elementarnych Piotra Schmida aż do rysowania podług przedmiotów z natury, z zachowaniem reguł perspektywy i dokładném wykończeniem co do cienia i światła. Przytém zatrudniani byli uczniowie naodmian kopiowaniem rysunków należycie wykończonych. Arndt.

Śpiew. W 3ch oddziałach. 1szy oddział: klassa początkujących, 2 godz. 2gi oddział: dosyć wyćwiczeni altyści i sopraniści, 1 godz. 3ci oddział: wielki chór, 1 godz. Fleischer. Tenże i chór męski, 1 godz. Ziegler.

Turnieje. Latem: dwa razy tygodniowo na miejscu do turniejów przeznaczoném. Zimą: od Stycznia 1846 r. dwa razy tygodniowo w pokoju, który w budynku gimnazyalnym do ćwiczeń gimnastycznych urządzono. Olawsky.

B. *Ustawy Władz przełożonych.*

Dnia 26. Marca 1845. zezwoliło Król. szkolne Kollegium W. X. P., aby zaprowadzono nowy plan naukowy, wypracowany przez Kollegium nauczycieli pod obecnym dyrektoratem, oraz raczyło łaskawie wynurzyć nauczycielskiemu Kollegium „swoje zupełne zadowolenie tak co do pilności jak ducha, który się w całéj pracy objawia.“

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unter dem 23. Mai 1845. Mittheilung eines hohen Ministerial-Erlasses, wonach in allen denjenigen Fällen, in welchen, besonderen Bestimmungen der Landesbehörden gemäss, von jungen Leuten, welche ein Gymnasium nicht besucht oder vor längerer Zeit verlassen haben, der Nachweis verlangt wird, dass sie die Kenntnisse eines Gymnasiasten dieser oder jener Klasse besitzen, die Direktoren der Gymnasien auch verpflichtet zu erachten sind, auf den Grund einer von ihnen vorgenommenen Prüfung solchen jungen Leuten ein Zeugniss über den Grad ihrer Kenntnisse auszustellen.

Unter dem 9. Juli 1845. Mittheilung der unter dem 4. Februar 1844 Allerhöchst genehmigten Bestimmungen des hohen Kriegs-Ministeriums über die zukünftige Ergänzung des stehenden Heeres im Frieden und die militairische Ausbildung der Offizier-Aspiranten, sowie über die Organisation des Cadetten-Corps, wonach in Zukunft jeder, der mit Aussicht auf Avancement zum Offizier in die Armee eintreten will, sich die Kenntnisse eines Secundaners und zwar die vollständige Reife für Prima eines Gymnasiums erworben haben muss, und der Unterrichtsplan des Cadetten-Corps im Wesentlichen dem eines Real-Gymnasii möglichst gleich gestellt werden soll. — Das hochlöbliche Schulkollegium verfügt hierzu, dass, da die Anforderungen an die nach Prima aufzunehmenden Schüler im Französischen, in der Mathematik, Geschichte und Geographie und einigen Fertigkeiten geringer sind, als die bei der Eintrittsprüfung in die Militairlaufbahn gestellten, die Gymnasien darauf achten sollen, dass diese Gegenstände, so viel sich ohne Beeinträchtigung des Gymnasial-Zweckes erreichen lässt, gefördert werden sollen, die Beschaffung eines ergänzenden Unterrichts aber für die Gymnasiasten, die mit Aussicht auf Avancement zum Offizier in die Armee eintreten wollen, den betreffenden Eltern überlassen bleiben muss und dass das hochlöbliche Schulkollegium, vom hohen Cultus-Ministerium dazu autorisirt, diejenigen Secundaner von der Theilnahme am Unterricht im Griechischen dispensiren wolle, deren Eltern unter schriftlicher Erklärung, dass ihre Söhne für die militairische Laufbahn bestimmt seien, eine solche Dispensation beantragen würden.

Unter dem 15. August 1845. Genehmigung des Antrages, dass auswärtige Schüler des hiesigen Gymnasiums nur an solchen Orten in der Stadt von ihren Eltern oder Angehörigen untergebracht werden dürfen, wozu dieselben die Zustimmung des Direktors erhalten haben.

Unter dem 11. September 1845. Mittheilung eines hohen Ministerial-Erlasses, wonach der Herr Justizminister jetzt beschlossen hat, denjenigen Rechts-Candidaten, welche darauf antragen, dass ihnen auf das akademische Triennium auch die Zeit angerechnet werde, wo sie, mit dem Zeugnisse der Reife noch nicht versehen, die Universität besucht haben, dergleichen Dispensationen, wenn nicht ganz besondere Gründe sie motiviren, nicht mehr zu ertheilen.

Unter dem 16. October 1845 verfügt das hochlöbliche Schulkollegium, dass die rückständig bleibenden Schulgelder fortan nach der Allerhöchsten Cabinets-Ordre vom 19. Juni 1836 im Wege administrativer Execution eingezogen werden sollen. — Somit ist die im vorjährigen Programm mitgetheilte Verfügung vom 19. December 1844 wieder ausser Kraft gesetzt.

Unter dem 21. October 1845. Die Fortsetzung der Turnübungen im Winter, wozu von der vorgesetzten Behörde ein Lokal im Erdgeschoss des Schlossgebäudes eingeräumt worden ist, wird der eifrigen Fürsorge von Seiten der Anstalt empfohlen.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Dnia 23. Maja 1845. Zakomunikowanie ustawy wysokiego Ministeryum, podług któréj we wszystkich przypadkach, w których stosównie do ustaw władz krajowych od młodzieży, która do gimnazyum nie uczęszczała lub je dawno opuściła, żądają wykazu, iż posiadają wiadomości gimnazyasty z téj lub owéj klassy, dyrektorowie gimnazyalni są zobowiązani wyexaminować takich młodzieńców, a potém wygotować im świadectwa co do stopnia ich wiadomości.

Dnia 9. Lipca 1845. Zakomunikowanie ustaw wysokiego Ministeryum wojny z dnia 4. Lutego 1844, przez Najjaśn. Pana zatwierdzonych, względem przyszłego uzupełniania stojącego wojska podczas pokoju i wojskowego wykształcenia tych, którzy zamyślają być oficerami, tudzież względem urządzenia korpusu kadetów, podług których na przyszłość każdy, chcący wstąpić do wojska, aby na oficera awansował, nabyć musi wiadomości sekundanera w tym stopniu, iżby był zupełnie zdatny do prymy szkoły gimnazyalnéj, a plan naukowy korpusu kadetów ma się ile możności w ważniejszych przedmiotach zrównać z stanowiskiem realnego gimnazyum. W tym względzie postanawia prześwietne szkólne Kollegium, aby, ponieważ się tyle od uczniów mających być przyjętymi do prymy w francuskiém, matematyce, historyi i geografii i niektórych biegłościach nie wymaga, ile od tych, którzy examen składają na przyszłych oficerów, gimnazya na to zważały, aby te przedmioty, ileby się to bez uszczerbku celu gimnazyalnego uskutecznić dało, popierano; nabycie zaś reszty wiadomości, które są potrzebne dla gimnazyastów, chcących wstąpić do wojska, iżby na oficerów awansowali, poruczyć trzeba rodzicom, i że prześw. Koll. szkólne, będąc przez wysokie Ministeryum oświecenia do tego upoważnione, tych sekundanerów od uczęszczania na język grecki chętnie uwolni, których rodzice piśmiennie się oświadczą, że ich synowie są przeznaczeni do zawodu wojskowego i o uwolnienie od tego przedmiotu prosić będą.

Dnia 15. Sierpnia 1845. Zatwierdzenie wniosku, aby uczniowie tutajszego gimnazyum, którzy z okolicy pochodzą, tylko w takich miejscach w mieście od rodziców lub krewnych byli ulokowani, na któreby oraz dyrektor przystał.

Dnia 11. Września 1845. Zakomunikowanie ustawy wysokiego Ministeryum, wedle któréj pan minister sprawiedliwości teraz postanowił, takim kandydatom prawa, którzy o to wnoszą, aby im w triennium akademickiém policzono ten czas, w którym uniwersytet odwiedzali, chociaż jeszcze w świadectwo dojrzałości nie byli zaopatrzeni, podobnych dyspenzacyj nie udzielać więcéj, chyba iżby je nadzwyczajne powody usprawiedliwiały.

Dnia 16. Października 1845 postanawia prześwietne Kollegium szkólne, aby odtąd zaległą opłatę szkólną, stósownie do najwyższego rozkazu z dnia 19 Czerwca 1836 drogą exekucyi administracyjnéj ściągano. Przeto ustawa z dnia 19. Grudnia 1844. ogłoszona w przeszłorocznym programie, nie ma żadnego znaczenia.

Dnia 21. Października 1845. Polecenie, aby się szkoła gorliwie starała o utrzymywanie ćwiczeń gimnastycznych podczas zimy, do czego od wyższéj władzy wyznaczony został lokal w dolnéj części zamku.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

C. Chronik des Gymnasiums.

Zu Ostern v. J. verliess die Anstalt der Schulamts-Candidat Dr. Milewski, durch die vorgesetzte Behörde berufen, eine ordentliche Lehrerstelle an dem damals zu eröffnenden Gymnasium zu Ostrowo zu übernehmen. Wir sahen diesen eben so geschickten als gründlich gebildeten Lehrer und rüstigen Arbeiter ungern aus unserer Mitte scheiden, um so mehr, da wir auch die edlen Eigenschaften seines Charakters in dem Zeitraume des gemeinschaftlichen Wirkens kennen gelernt hatten. Wir wünschen ihm von Herzen, dass er in seinem neuen Beruf solche Früchte seiner Thätigkeit erndten möge, die ihn gern daran zurückdenken lassen, dass er an unserer Anstalt den Grund zu seiner späteren Laufbahn gelegt hat.

Zweimal in dem vergangenen Schuljahr, am 26sten und 27sten Juni v. J. und am 2ten und 3ten März d. J. wohnte der Königliche Regierungs- und Schulrath, Herr Wendt, dem Unterricht in allen Klassen der Anstalt bei, um dem hochlöblichen Schulkollegium über die Leistungen der Anstalt Bericht abzustatten.

Durch ein Rescript vom 3ten October v. J. wurde der Direktor benachrichtigt, dass Se. Erzbischöfliche Gnaden, der Herr Erzbischof von Gnesen und Posen, den bisherigen Kathedral-Vikar, Herrn Frasunkiewicz, für die Religionslehrerstelle am hiesigen Gymnasium, welche der bisherige Propst, Herr Tyc, damals niedergelegt hatte, vorgeschlagen und das hochlöbliche Schulkollegium denselben demzufolge ernannt habe. Der Commendarius praesentatus Herr Frasunkiewicz ertheilt demgemäss den katholischen Religionsunterricht seit Michaelis v. J.

Am 15ten October v. J. beging die Anstalt die Feier des Geburtstages unsres allverehrten Königs durch Gesang und einen Redeactus. Der Direktor hielt die Festrede, in welcher er entwickelte, in welcher Weise sich die Vaterlandsliebe im Kreise der Schule kundgeben könne und müsse.

Am 13ten November v. J. wurde der Anstalt ihr jetziges Lokal, das frühere Fürstlich Sułkowskische Schloss übergeben. Die vorbereitenden Umstände, so wie die nähere Beschreibung dieser Festlichkeit, sind in dem vorstehenden Berichte ausgeführt.

D. Statistische Uebersicht.

a. Am Ende des vorigen Schuljahres betrug die Gesammtzahl der Schüler 259. Sie war gegen das Jahr zuvor um 30 Schüler gestiegen. Im letzten Schuljahr hat sie wieder einen Zuwachs von 20 Schülern gehabt. Aufgenommen wurden 69, abgegangen sind 49. Der jetzige Bestand der Klassen ist:

Prima zählt	21	Schüler,
Secunda . .	38	= =
Tertia . . .	55	= =
Quarta . . .	76	= =
Quinta . . .	57	= =
Sexta . . .	32	= =
Zusammen	279	Schüler.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

C. *Kronika gimnazyalna.*

Na Wielkanoc r. z. opuścił szkołę naszę kandydat zawodu nauczycielskiego, pan Dr. Milewski, będąc powołany od władzy wyższéj do objęcia stałéj posady przy gimnazyum, które natenczas w Ostrowie otworzyć miano. Przykre dla nas było rozstanie z tym nauczycielem równie zdatnym jak gruntownie wykształconym, przytém dzielnym współpracownikiem, zwłaszcza, żeśmy oraz ślachetne przymioty jego charakteru w ciągu wspólnego działania poznali. Życzymy mu z serca, aby w nowém powołaniu takie zebrał owoce swéj pracy, któreby mu łatwo przypomniały, że przy naszéj szkole założył kamień węgielny do swéj późniejszéj karyery.

W zeszłym roku szkólnym przytomnym był Król. radzca regencyjny i szkólny, pan Wendt, dwa razy, dnia 26. i 27. Czerwca r. z. i 2. i 3. Marca r. b. lekcyom we wszystkich klassach szkoły, aby Prześw. Kollegium szkólnemu zdał sprawę z czynności naszego gimnazyum.

Reskryptem z dnia 3. Października r. z. uwiadomiony został dyrektor, że J. W. X. Arcybiskup gnieznieński i poznański dotychczasowego wikarego przy tumie, X. Frasunkiewicza, na nauczyciela religii przy tutajszém gimnazyum, którą posadę dotychczasowy proboszcz X. Tyc wtenczas był złożył, przedstawił, i że Prześwietne Kollegium szkólne w skutek tego go powołało. Tak więc udziela Commendarius praesentatus X. Frasunkiewicz nauki religii katolickiéj od Śgo Michała r. z.

Dnia 15. Października r. z. obchodziła szkoła uroczystość urodzin naszego ukochanego Króla. Dyrektor miał mowę uroczystą, w któréj wyłożył, w jaki sposób miłość ojczyzny w obrębie szkoły objawiać się może i powinna.

Dnia 13. Listopada r. z. oddano szkole naszéj jéj obecny lokal, były zamek książąt Sułkowskich. Poprzedzające okoliczności, jako téż opis téjże uroczystości, są powyżéj skreślone.

D. *Przegląd statystyczny.*

a. Przy schyłku zeszłego roku szkólnego wynosiła liczba uczniów 259. W stósunku do poprzedzającego roku urosła o 30 uczniów. W ostatnim roku szkólnym powiększyła się znowu o 20 uczniów. Przyjęto 69, odeszło 49 uczniów. Stan obecny klass jest następujący:

Pryma ma	21	uczniów.
Sekunda . .	38	= =
Tercya . . .	55	= =
Kwarta . . .	76	= =
Kwinta . . .	57	= =
Seksta . . .	32	= =
Ogółem	279	uczniów.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

b. Lehrapparat. Die Gymnasialbibliothek wurde durch werthvolle Geschenke der hohen Behörden, auch durch ein Geschenk eines würdigen Privatmannes, und ebenso wie die übrigen Sammlungen aus den etatsmässigen Fonds vermehrt.

c. Unterstützungen: 1) Aus dem Prämienfonds wurden 20 Thaler an bedürftige und würdige Schüler vertheilt. 2) Das Schulgeld wurde 40 Schülern ganz und 32 Schülern zur Hälfte erlassen. Ebenso erliess das hochlöbliche Schulkollegium durch besondere Huld noch 8 Schülern das rückständige Schulgeld für mehrere Quartale ganz und 2 anderen zur Hälfte. 3) Eine Anzahl von Schülern, besonders von den zur Universität übergegangenen, haben viele Schulbücher, von denen sie keinen weiteren Gebrauch zu machen glaubten, der Anstalt zurückgelassen, um sie mit den zu gleichem Zweck schon an der Anstalt vorhandenen Büchern ärmeren Schülern während ihres Schulbesuches zum Gebrauche geben zu lassen. Da hierdurch den Bedürftigeren der Schulbesuch wesentlich erleichtert wird, so kann ich nur wünschen, dass noch viele die Anstalt verlassende Schüler diesem Beispiele folgen und so durch Unterstützung derer, die gleich ihnen die Wohlthat der Gymnasialbildung geniessen möchten, eine dankbare Gesinnung gegen die Anstalt und eine Anerkennung der durch sie genossenen Wohlthat bethätigen mögen.

E. Abiturienten.

Zu Michaelis v. J., zufolge der am 24. und 25ten September in Gegenwart des Königlichen Commissarius, Herrn Regierungs- und Schulrath Wendt, abgehaltenen Abiturientenprüfung, wurde folgenden Abiturienten das Zeugniss der Reife ertheilt:

1. Heinrich Wenzel aus Lissa, katholischer Confession, Sohn des Glasermeister Wenzel hierselbst, 22½ Jahr alt, 9½ Jahr auf dem Gymnasium, 2½ Jahr in Prima, studirt in Breslau Philologie.
2. Friedrich Regentke aus Lissa, katholischer Confession, Sohn des Maurer Regentke hierselbst, 21 Jahr alt, 8½ Jahr auf dem Gymnasium, 2½ Jahr in Prima, studirt in Breslau Philologie.
3. Adolph Abarbanell aus Bojanowo, mosaischer Religion, Sohn des verstorbenen Kaufmanns Abarbanell zu Fraustadt, 20½ Jahr alt, 8½ Jahr auf der Anstalt, 2½ Jahr in Prima, studirt in Breslau Medicin.
4. Kasimir Szuman aus Althütte bei Czarnikau, katholischer Confession, Sohn des Gutsbesitzers Szuman in Czeszewo bei Wągrowiec, 19½ Jahr alt, 1½ Jahr auf der hiesigen Anstalt, 2 Jahr in Prima, studirt in Berlin Jura.
5. Theodor Wojtowski aus Kadzewo bei Schrim, katholischer Confession, Sohn des verstorbenen Gutspächters Wojtowski, 21 Jahr alt, 1½ Jahr auf der hiesigen Anstalt, 2 Jahr in Prima, studirt in Berlin Jura.
6. Anton v. Zawadzki aus Bnin gebürtig, katholischer Confession, Sohn des Königl. Regierungs-Raths v. Zawadzki, 21¾ Jahr alt, 1½ Jahr auf der hiesigen Anstalt, 2 Jahr in Prima, studirt in Breslau Jura.
7. Mieczysław v. Waligórski aus Krakau gebürtig, katholischer Confession, Sohn des Gutsbesitzers von Waligórski hierselbst, 19½ Jahr alt, 1 Jahr auf der hiesigen Anstalt und in Prima, studirt in Breslau Jura.

Zu Ostern d. J. in Folge der am 4ten März abgehaltenen Prüfung:

1. Herrmann Domke aus Waschke bei Punitz, evangelischer Confession, Sohn des

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

b. Apparat naukowy. Biblioteka gimnazyalna pomnożoną została przez szacowne dary wysokich władz, przytém przez dar zacnéj osoby prywatnéj, jako też inne zbiory z etatowych funduszów.

c. Wsparcia: 1) Z funduszu na nagrody rozdano 20 Tal. pomiędzy ubogich i godnych uczniów. 2) Od opłaty szkólnéj uwolniono całkiem 40 uczniów, przez połowę 32. Również darować raczyło prześwietne Kollegium szkólne jeszcze 8 uczniom zaległą opłatę szkólną za kilka kwartałów całkiem, a 2 innym przez połowę. 3) Kilku uczniów, szczególniéj z tych, którzy na uniwersytet odeśli, zostawiło szkole wiele książek szkólnych, o których sądzili, że ich więcéj nie będą potrzebowali, aby użyć ich mogli ubożsi uczniowie podczas swéj bytności w gimnazyum, wraz z innemi książkami, które już ku temuż celowi szkoła zebrała. Ponieważ przez to znacznie się ułatwi uboższym odwiedzanie szkoły, życzyć tylko mogę, aby jeszcze wielu, opuszczając szkołę, poszło za tym przykładem i w ten sposób wspierając tych, którzyby podobnie jak oni doznać chcieli dobrodziejstwa wykształcenia gimnazyalnego, czynem stwierdzali, że poczuwają się do wdzięczności ku szkole naszéj i uznają dobrodziejstwo, którego przez nią doznali.

E. *Abituryenci.*

Na Śty Michał r. z. otrzymali w skutek examinu abituryentów, który się odbył dnia 24. i 25. Września w przytomności Król. Kommissarza, Radzcy regencyjnego i szkólnego, pana Wendta, następujący abituryenci świadectwa dojrzałości:

1. Henryk Wenzel z Leszna, katolik, syn tutajszego szklarza Wenzla, mający lat 22½, był lat 9½ w gimnazyum, 2½ w prymie, słucha filologii w Wrocławiu.
2. Fryderyk Regentke z Leszna, katolik, syn tutajszego mularza Regentkego, mający lat 21, był lat 8½ w gimnazyum, 2½ w prymie, słucha filologii w Wrocławiu.
3. Adolf Abarbanell z Bojanowa, wyznania mojżeszowego, syn zmarłego kupca Abarbanella w Wschowie, mający lat 20½, był lat 8½ w gimnazyum, 2½ w prymie, słucha medycyny w Wrocławiu.
4. Kaźmierz Szuman z Staréj Huty pod Czarnkowem, katolik, syn posiedziciela dóbr Szumana w Czeszewie pod Wągrowcem, mający lat 19½, był 1½ roku w naszéj szkole, 2 lata w prymie, słucha prawa w Berlinie.
5. Teodor Wojtowski z Kadzewa pod Szremem, katolik, syn zmarłego dzierzawcy dóbr Wojtowskiego, mający lat 21, był 1½ roku w naszéj szkole, 2 lata w prymie, słucha prawa w Berlinie.
6. Antoni Zawadzki z Bnina, katolik, syn Król. Radzcy regencyjnego Zawadzkiego, mający lat 21¾, był 1½ roku w naszéj szkole, 2 lata w prymie, słucha prawa w Wrocławiu.
7. Mieczysław Waligórski z Krakowa, katolik, syn tutajszego posiedziciela dóbr Waligórskiego, mający lat 19½, był rok w naszéj szkole w prymie, słucha prawa w Wrocławiu.

Na Wielkanoc r. b. w skutek odbytego examinu dnia 4. Marca:

1. Hermann Domke z Waszkowa pod Ponicem, ewangielik, syn pastora Domkego,

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Predigers Domke, 18¾ Jahr alt, 7 Jahr auf der Anstalt, 2 Jahr in Prima, um Theologie und Philologie in Breslau zu studiren.

2. Heinrich v. Kossowski aus Warschau, katholischer Confession, Sohn des Gutsbesitzers v. Kossowski, 18 Jahr alt, 2½ Jahr auf dem hiesigen Gymnasium, 2 Jahr in Prima, um in Berlin Jura zu studiren.

Ordnung der öffentlichen Prüfung.

Sonnabend, den 4. April, früh von 8 Uhr an:

Sexta.

Naturgeschichte	Fleischer.
Latein	Marmé.

Quinta.

Deutsch	Marmé.
Arithmetik	Fleischer.
Geographie	Witt.

Quarta.

Latein	Matern.
Griechisch	Szymański.

Tertia.

Latein	Tschepke.
Französisch	Witt.
Geschichte	Tschepke.

Nachmittag von 2 Uhr an:

Secunda.

Mathematik	v. Putiatycki.
Griechisch	Cassius.
Polnisch	Szymański.

Prima.

Griechisch	Ziegler.
Latein	Matern.
Deutsch	Olawsky.

Hierauf:

Zwei Reden von Schülern der ersten Klasse.
Entlassung der Abiturienten.
Chorgesang der Schüler.

Während der Prüfung werden Probe-Schriften und Zeichnungen der Schüler zur Ansicht vorliegen.

Nach der Prüfung gehen die Schüler in ihre Klassen, wo ihnen die Censuren zugetheilt und die Namen der Versetzten bekannt gemacht werden.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mający lat 18¾, był lat 7 w gimnazyum, 2 w prymie, zamierza słuchać teologii i filologii w Wrocławiu.

2. Henryk Kossowski z Warszawy, katolik, syn posiedziciela dóbr Kossowskiego, mający lat 18, był 2½ roku w naszéj szkole, 2 lata w prymie, zamierza słuchać prawa w Berlinie.

Porządek popisu publicznego.

W Sobotę dnia 4. Kwietnia, z rana od godziny 8.:

Seksta.

Historya naturalna	Fleischer.
Język łaciński	Marmé.

Kwinta.

Język niemiecki	Marmé.
Arytmetyka	Fleischer.
Geografia	Witt.

Kwarta.

Język łaciński	Matern.
Język grecki	Szymański.

Tercya.

Język łaciński	Tschepke.
Język francuski	Witt.
Historya	Tschepke.

Po południu od godziny 2.:

Sekunda.

Matematyka	Putiatycki.
Język grecki	Cassius.
Język polski	Szymański.

Pryma.

Język grecki	Ziegler.
Język łaciński	Matern.
Język niemiecki	Olawsky.

Po tém:

Dwie mowy uczniów z najwyższéj klassy.
Pożegnanie abituryentów.
Śpiéw uczniów chórem.

Podczas popisu leżeć będą do oglądania próby uczniów w pisaniu kaligraficzném i rysunkach.

Po popisie udadzą się uczniowie do swych klass, gdzie im się wręczą cenzury i oznajmią imiona do wyższéj klassy przesadzonych.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mający lat 18¾, był [illegible] ierza słuchać teologii i filologii w Wrocławiu.

2. Henryk Kossows[illegible] ziciela dóbr Kossowskiego, mający lat 18, [illegible] w prymie, zamierza słuchać prawa w Berlinie.

Por[illegible] ego.

W Sobotę [illegible] odziny 8.:

Historya naturaln[illegible]	. Fleischer.
Język łaciński	. Marmé.
Język niemiecki	. Marmé.
Arytmetyka .	. Fleischer.
Geografia .	. Witt.
Język łaciński	. Matern.
Język grecki	. Szymański.
Język łaciński	. Tschepke.
Język francuski	. Witt.
Historya . .	. Tschepke.
Matematyka .	. Putiatycki.
Język grecki .	. Cassius.
Język polski .	. Szymański.
Język grecki .	. Ziegler.
Język łaciński	. Matern.
Język niemiecki	. Olawsky.

Dwie mowy ucz[illegible]
Pożegnanie abit[illegible]
Śpiéw uczniów [illegible]

Podczas popisu leżeć [illegible] v pisaniu kaligraficzném i rysunkach.

Po popisie udadzą [illegible] dzie im się wręczą cenzury i oznajmią imiona do w[illegible]

© The Tiffen Company, 2007
TIFFEN Gray Scale
A 1 R 2 G 3 B 4 5 6 M 8 W 9 G 10 K 11 12 13 C 14 Y 15 B 17 M 18 19

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Das neue Schuljahr beginnt am Montag, dem 20. April.

Am Sonnabend, dem 18. April, Morgens von 9 Uhr an: Prüfung und Aufnahme neuer Schüler im Gymnasiallokale.

Auswärtige Eltern, welche ihre Söhne der Anstalt übergeben wollen, werden, mit Rücksicht auf die oben angeführte Verfügung des Königl. Provinz.-Schul-Collegii vom 15. August v. J., ersucht, über das Unterkommen ihrer Söhne am hiesigen Orte mit dem Director zuvor Rücksprache zu nehmen.

Nowy rok szkólny zacznie się w Poniedziałek dnia 20. Kwietnia.

W Sobotę dnia 18. Kwietnia, z rana od godziny 9téj: Examen i zapis nowoprzybyłych uczniów w lokalu gimnazyalnym.

Uprasza się rodziców z okolicy, którzy chcą swych synów szkole naszéj powierzyć, aby stósownie do powyżéj przytoczonego postanowienia Król. Kollegium szkólnego z dnia 15. Sierpnia r. z., pomówili najprzód z Dyrektorem względem umieszczenia synów w mieście.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf